

ORGANIZATORZY KONKURSU
Liceum Ogólnokształcące Nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu
Dolnośląskie Stowarzyszenie Na Rzecz Uzdolnionych
 al. Brücknera 10, 51 – 410 WROCŁAW,
 tel. + 48 71 324 69 25, + 48 71 324 69 00, fax. + 48 71 324 69 01

HONOROWY PATRONAT:
Dolnośląski Kurator Oświaty
Wiceprezydent Miasta Wrocławia

KONKURS LIGA NAUKOWA

Dolnośląski Konkurs Gimnazjalistów o Puchar Prezydenta Wrocławia

FINAŁ HUMANISTYCZNY

KLASYFIKACJA DRUŻYNOWA

10 lutego 2006, godz. 11:30,
 część rozgrywana w siedzibie Liceum Ogólnokształcącego Nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu

wersja niemiecka

IMIĘ I NAZWISKA CZŁONKÓW DRUŻYNY (czterech spośród sześciu), na pierwszym miejscu Kapitan Drużyny:

1. .... 2. ....
 3. .... 4. ....

IMIĘ I NAZWISKO OPIEKUNA DRUŻYNY (nauczyciel): .....

SZKOŁA: .....

Czas pracy: **90 minut** od zakończenia czynności organizacyjnych.

Dostęp do zasobów bibliotecznych i internetowych jest koordynowany przez asystenta drużyny.

Drużyna otrzymuje wszystkie wersje językowe (razem cztery arkusze), arkusz zawiera miejsce na brudnopis.

Odpowiedzi udzielamy w języku polskim (za wyjątkiem części F1).

Po zakończeniu konkursu jeden z kompletów (wybrana przez drużynę wersja językowa) jest zwracany do oceny a pozostałe komplety drużyna zabiera na pamiątkę ☺.

Polecenia do rozwiązania znajdują się jedynie w części D i F niniejszego arkusza:

A. - C Teksty informacyjne i źródłowe z którymi należy się zapoznać - języku obcym i polskim.

D. W tej części znajdują się problemy, które musi rozwiązać drużyna: zadania D1a, D1b, D1c, D1d, D2, D3 (sześć poleceń)

E. Tekst informacyjny w języku obcym i polskim. Należy zapoznać się z tekstem.

F. Problem do rozwiązania przez drużynę i miejsce na streszczenie analizy w języku obcym

PUNKTACJA (wypełnia recenzent)

D1a	D1b	D1c	D1d	D2	D3	F	F1	Σ
max. 5 pkt	max. 5 pkt	max. 5 pkt	max. 5 pkt	max. 10 pkt	max. 10 pkt	max. 20 pkt	BONUS	max. 60 pkt

Niniejszy arkusz zawiera **8 stron** (proszę sprawdzić, czy wszystkie strony zostały prawidłowo skopiowane).

Życzymy Wam dobrej zabawy i sukcesów w konkursie **Liga Naukowa**.

www.liga.lo14.wroc.pl

POWODZENIA !

A.

Przeczytajcie uważnie poniższy tekst w języku niemieckim. Po przeczytaniu tekstu przejdźcie do części B.

In der zweiten Hälfte der 60er Jahre des 20. Jahrhunderts hatte ihr Debüt in Polen die Generation der Dichter, die als Neuwelle (*Nowa Fala*) bezeichnet wurde (Stanisław Barańczak, Julian Kornhausen, Ryszard Krynicki, Ewa Lipska, A. Zagajewski).

Diese Generation war sehr misstrauisch der verlogenen PRL-Wirklichkeit gegenüber. Die Dichter haben sich verantwortlich für die degradierte Persönlichkeit des durchschnittlichen – eingeschüchterten, kontrollierten, manipulierten - Bürgers gefühlt. Sie haben der Frage der Glaubwürdigkeit der Sprache sehr viel Aufmerksamkeit geschenkt, weil sie meinten, dass die Sprache der sozialistischen Propaganda, die so genannte Neusprache (*nowomowa*) eine Lügenquelle sei. Sie behaupteten, die Wahrheit der Sprache bedeute die Wahrheit des Lebens. Künstlerisches Schaffen der Neuwelledichter zeichnete sich durch Misstrauen der Sprache der politischen Propaganda, der Presse und der anderen Massenmedien gegenüber. Die Dichter haben geglaubt, dass ihre Werke verursachen, dass die Menschen frei und fähig zu selbständigen Entscheidungen werden, dass ihre Gedichte sie Freiheit lehren werden. Sie haben künstlerisches Schaffen und Ethik gleichgestellt. Die Dichter vertraten die Ansicht, dass Poesie ein totalitäres System aufdecken und die Unterdrückung des Menschen zeigen sollte.

B.

Przeczytajcie uważnie poniższy tekst w języku niemieckim i dołączony poniżej tekst w języku polskim. Po przeczytaniu przejdźcie do części C.

Neusprache – die Sprache einer politischen Propaganda oder einer Staatsideologie, einer Partei oder einer beliebigen Organisation, die anstrebt, über das Bewusstsein der Menschen zu herrschen. Die Neusprache ist die Ausdrucksweise des Totalitarismus, dient Bedürfnissen einer totalitären Politpropaganda. Charakteristisch dafür ist der Gebrauch von sprachlichen Schemen und Floskeln. Die Neusprache ist ein Werkzeug, mit dem man ein falsches Weltbild baut. Die Regeln der Neusprache wurden von George Orwell in seinem Roman *Das Jahr 1984* festgelegt.

George Orwell

Zasady nowomowy

[Rok 1984, fragment]

Celem nowomowy było nie tylko dostarczenie środków odpowiednich do wyrażania światopoglądu oraz myśli właściwych dla zwolenników angsocu czyli socjalizmu angielskiego, lecz również uniemożliwienie swobody myślenia. Zakładano, że z chwilą, gdy nowomowa wejdzie całkowicie do powszechnego użytku, a staromowa ulegnie zapomnieniu, jakakolwiek herezja myślowa - czyli odejście od zasad angsocu - stanie się całkowicie nierealna, przynajmniej jeśli chodzi o ujęcie jej w słowa. Słownictwo nowomowy tak ukształtowano, aby za jego pomocą można było przekazać - ze wszystkimi odcieniami znaczeniowymi - to, co lojalny członek Partii ma do powiedzenia, zarazem zaś uniemożliwiono wykorzystanie języka do formułowania, nawet okrężną drogą, myśli uszanowanych za niewłaściwe. Osiągnięto to częściowo poprzez tworzenie nowych słów, głównie jednak przez usunięcie wyrazów niepożądanych oraz przez pozbawienie pozostawionych jednostek leksykalnych nieprawomyślnego sensu, a w miarę możliwości jakichkolwiek znaczeń ubocznych. Niech wystarczy ten jeden przykład: słowo *wolny* wciąż istniało w nowomowie, lecz występowało tylko w takich zdaniach jak: "Pies jest wolny od pcheł" lub "Pole jest wolne od chwastów". Nie sposób było się nim posłużyć, aby stwierdzić, iż ktoś jest "wolny politycznie" albo "wolny intelektualnie", gdyż takie pojęcia jak wolności obywatelskie oraz wolnomyślność dawno wypleniono, a odpowiadające im określenia zlikwidowano. Oprócz usuwania słów o wyraźnie nieprawomyślnym zabarwieniu redukcję słownictwa traktowano jako cel sam w sobie; nie pozostawiono żadnych wyrazów, bez których można się obyć. Nowomowę skonstruowano nie po to, żeby zwiększyć, a wręcz przeciwnie, żeby zawęzić zakres myślenia. Temu celowi pośrednio służyło również ograniczenie do minimum zasobu słów dostępnych użytkownikom.

tłum. Tomasz Mirkowicz

MIEJSCE NA NOTATKI I BRUDNOPIS

część **C** - *verte*

C. Materiały źródłowe.

Ryszard Krynicki *Język, to dzikie mięso*

Panu Zbigniewowi Herbertowi
I Panu Cogito

Język, to dzikie mięso, które rośnie w ranie,
W otwartej ranie ust, żywiących się skłamaną prawdą,
język, to obnażone serce, nagie ostrze,
które jest bezbronne, ten knebel, który dławi
powstania słów, to zwierzę osvajane
z ludzkimi zębami, to nieludzkie, co rośnie w nas
i nas przerasta, ta czerwona flaga, którą wypluwamy
razem z krwią, to rozdwojone, co otacza, to
prawdziwe kłamstwo, które mami,
to dziecko, które ucząc się prawdy, prawdziwie kłamie
(1975)

Stanisław Barańczak *Te słowa*

Te słowa z mównic i te w rozmównicach,
te grubą nicią zaszywane
w granatowy worek garnituru, i
tamte, rozbierane do naga z drelichu
przed osobistą zniewagą rewizji
te, znane ze zbyt częstego słyszenia, i tamte,
z trudem przypominane na zawsze zbyt rzadkich
widzeniach; te słowa, które łatwo
dają się cedzić przez sitko mikrofonu,
i tamte, które muszą przebić się przez kratę
z trudem o wiele większym;
te,
wygłaszane z nieustraszonym bezwstydem, i tamte,
wyciszane ze wstydlivej obawy przed uchem
strażnika; te, mówione prosto
w suche oko kamery, i tamte, które mówiąc,
spuszcza się wzrok, bo trudno znieść kobiece łzy;
te słowa, które przerywane są na salach obrad
przez burzliwe, długo niemilkące owacje,
i tamte, w salach widzeń przerywane
interwencją czujnego zegara;
te słowa,
te słowa mów zbyt długich i zbyt krótkich rozmów
(1981)

Ryszard Krynicki *Jeżeli przyjdzie*

Jeżeli przyjdzie mi wykrzyknąć
„Niech żyje Polska!”

-w jakim będę musiał uczynić to języku?
(1978)

Adam Zagajewski *Plany i sprawozdania*

Naprzód są plany
potem sprawozdania
Oto jakim językiem
umiemy się porozumiewać
Wszystko musi być przewidziane
O wszystkim trzeba
później opowiedzieć
To, co zdarza się naprawdę
nie zwraca niczyjej uwagi
(1979)

Język m III, D. -a, N. ~kiem; lm M. -i 1.
«narząd w jamie ustnej, składający się z elastycznych mięśni, pokrytych błoną śluzową, mieszczący narządy smaku, biorący udział w ssaniu, żuciu i polykaniu pokarmów; u ludzi ponadto jeden z najważniejszych narządów mowy»: Mlaskać językiem. Pokazać komuś język. Pies wywiesił język. $\diamond$ fraz. Mieć cięty, złośliwy, ostry język «mieć dowcipny, złośliwy sposób mówienia» $\diamond$ Mieć długi język «być gadatliwym, nie umieć zachować tajemnicy» $\diamond$ Dostać się, narażać się na ludzkie, na złe języki «narażać się, narażać się na obmwę, plotkę» $\diamond$ Rozpuścić język, puścić wodze, cugle językowi «rozgadać się» $\diamond$ Mleć, pytlować, trzepać itp. językiem «paplać, gadać, pleść» $\diamond$ Trzymać język za zębami «milczeć, nie odzywać się niepotrzebnie, dochowywać tajemnicy» $\diamond$ Ugryźć się w język «zamilknąć w porę, nic nie powiedzieć» $\diamond$ Mieć coś na języku, na końcu języka a) «chcieć zaraz coś powiedzieć» b) «przypominać coś sobie; mieć wrażenie, że coś zaraz, za chwilę się przypomni» c) «mówić o czymś dużo lub ciągle» $\diamond$ Mówić, pleść, bając, gadać, co ślina na język przyniesie «mówić byle co, pleść, mówić głupstwa» $\diamond$ Ciągnąć, pociągnąć kogoś za język «badać, wypytywać kogoś, skłonić kogoś do wyjawienia powiedzenia czegoś» $\diamond$ Zapomnieć języka w gębie «zaniemówić z powodu zmieszania, strachu, zaskoczenia, podziwu itp.» $\diamond$ Łamać sobie język «mieć trudności z wymawianiem wyrazów obcej mowy» $\diamond$ Biegać, gonąć, latać z wywieszonym językiem «biec szybko, bardzo się spieszyć» $\diamond$ Biec, gonić, lecieć, pójść z językiem «iść, pójść z donosem, skargą, obmwą» $\diamond$ Co w sercu albo co w myśli, to i na języku «mówi się to, co się myśli, czuje, szczerze, otwarcie» $\diamond$ Strzepić język «mówić dużo a niepotrzebnie» $\diamond$ Wziąć, pochwytać na języki, ostrzyć, strzepić na kimś język «obgadywać kogoś, obmawiać, plotkować» $\diamond$ Język komuś kołowacieje, kołem lub kołkiem staje, płacze się «ktoś nie może mówić, niewyraźnie mówi z powodu zmieszania, strachu itp.» $\diamond$ Język kogoś świerzbi «ktoś nie może oprzeć się chęci mówienia, wygadania się z czymś» $\diamond$ Język się komuś rozwiązuje; coś rozwiązuje komuś język «ktoś staje się nagle wymowny»
2. «zasób wyrazów, zwrotów i form określanych przez reguły gramatyczne, funkcjonujący jako narzędzie porozumiewania się przez członków jednego narodu, społeczeństwa; mowa»: Język polski, angielski, francuski. Język ojczysty. Języki obce. Władać jakimś językiem. $\diamond$ Język maszynowy «system składający się ze znaków i reguł ich łączenia w jednostki wyższego rzędu (wyrażenia lub zdania), zakodowany w maszynach matematycznych» $\triangle$ Języki starożytne, klasyczne «greka i łacina» $\triangle$ Język literacki «język ludzi wykształconych» $\diamond$ fraz. Kaleczyć, łamać język; mówić łamanym językiem «zniekształcać wyrazy danego języka, mówić źle w jakimś języku»
3. «zasób wyrazów, zwrotów i form, używanych w celu porozumiewania się przez ludzi pewnego środowiska, zawodu, regionu; gwara, dialekt, żargon»: Język techniczny, dyplomatyczny, łowiecki, uczniowski, złodziejski. $\diamond$ fraz. Mieć, znajdować z kimś wspólny język, mówić wspólnym językiem «opierać się na wspólnych pojęciach, przeżyciach, umożliwiających porozumienie; znajdować wspólną płaszczyznę porozumienia»
4. «sposób wyrażania się, wystawiania się, charakterystyczny dla danego autora, dzieła, epoki; styl»: Język Prusa. Język utworu. Język poezji romantycznej, współczesnej. $\triangle$ Język książkowy, pisany «język używany tylko w pisaniu» $\triangle$ Język potoczny, mówiony «język jako środek porozumiewania się codziennego w żywej mowie»
5. «przedmiot o wąskim, wydłużonym kształcie przypominający język — narząd mowy»: Języki ognia. Język u buta. $\triangle$ Język spustowy «w broń palnej: część przyrządu spustowego; cyniel» $\triangle$ geogr. Język rumowiskowy «różnorodny materiał zwietrzelinowy osuwający się po stoku i stromym dnie doliny w postaci wydłużonego pasma»
6. B. = D., daw. «jeniec schwytywany dla powzięcia wiadomości o nieprzyjacielu» $\diamond$ fraz. Zasięgnąć, wziąć, dostać, chwycić języka «zasięgnąć, dostać wiadomości»

D. patrz materiały źródłowe w części C, str. 4

Słownik języka polskiego enthält 6 Grundbedeutungen des Wortes **Sprache**. Mach dich zuerst damit vertraut und dann lies Gedichte von Zagajewski und Krynicki und beantworte folgende Fragen:

D1. Im Gedicht von Krynicki *Język, to dzikie mięso* sind Metapher erschienen, die eine neue Bedeutung des Wortes **Sprache** mitbringen, erkläre ihr Sinn.

a. *Język, to dzikie mięso, które rośnie w ranie,
W otwartej ranie ust, żywiących się skłamaną prawdą,*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. *język, to obnażone serce, nagie ostrze, które jest bezbronne,*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c. *język, (...) ten knebel, który dławi powstania słów,*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

d. *język, (...) to dziecko, które ucząc się prawdy, prawdziwie kłamie*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

